

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet
Oikeuspalvelu
Ihmisoikeustuomioistuin- ja
-sopimusasioiden yksikkö

VN/25604/2024
VN/25604/2024-UM-1

9.9.2024

Eduskunnan hallintovaliokunta

HE 29/2024 vp; hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta; ulkoministeriön asiantuntijalausunto

Eduskunnan hallintovaliokunta on 28.8.2024 pyytänyt ulkoministeriöltä asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (HE 29/2024 vp). Lausunnossa ulkoministeriö tarkastelee hallituksen esitystä Suomen ihmisoikeusvelvoitteiden näkökulmasta. Ulkoministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Ulkoministeriö viittaa sen 12.3.2024 päivättyyn lausuntoon (VN/24058/2023-UM-10) koskien luonnosta edellä tarkoitetuksi hallituksen esitykseksi. Lausunto on mainittu esityksen lausuntoyhteenvedossa, mutta se vaikuttaisi puuttuvan [hankesivulta](#).

Ulkoministeriö pitää myönteisenä, että hallituksen esityksessä on nyt luonnosta laajemmin arvioitu esityksen vaikutuksia lapsiin ja perheisiin. Kuten hallituksen esityksestäkin ilmenee, oikeus nauttia perhe-elämän kunnioitusta on turvattu muun muassa ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (SopS 18 ja 19/1990; Euroopan ihmisoikeussopimus, EIS) 8 artiklassa. Ulkoministeriö kiinnittää kuitenkin huomiota erityisesti siihen, että arvioitaessa edellytyksiä henkilön maasta poistamiseksi, tulee palautuskiellon ohella arvioida, onko menettely hyväksyttävää muiden Suomen ihmisoikeusvelvoitteiden, kuten edellä mainitun EIS 8 artiklan, näkökulmasta.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuin (EIT) on oikeuskäytännössään todennut, että ulkomaalaisia, joille on muodollisesti myönnetty oleskeluoikeus maassa, pidetään ”vakiintuneina siirtolaisina” (*settled migrants*). Jos tämä oikeus myöhemmin peruutetaan ja henkilö määrätään poistumaan maasta esimerkiksi sen vuoksi, että henkilö on tuomittu rikoksesta, EIT on asettanut arviointiperusteet EIS:n 8 artiklan mukaisuuden arvioimiseksi asiassa *Üner v. Alankomaat* (46410/99, 18.10.2006, §§ 54-60). Arviointiperusteita ovat rikoksen laatu ja vakavuus; oleskelun kesto maassa; aika, joka on kulunut rikoksen tekemisestä ja henkilön menettely tuona aikana; osallisten henkilöiden kansalaisuudet; henkilön perhetilanne, kuten avioliiton kesto ja muut perhe-elämän tehokkuutta ilmentävät tekijät; onko avioliitossa lapsia ja jos on, heidän ikänsä; henkilön mahdollisesti kohtaamien vaikeuksien vakavuus maassa, johon hänet on tarkoitus karkottaa; lasten etu

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ulkoministeriö
PL 176
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Ulkoministeriö
Laivastokuja 3
00160 Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

+358 2 951 6001

Faksi
Fax
Fax

+358 9 629 840

S-posti, internet
E-post, internet
E-mail, internet

kirjaamo.um@gov.fi
www.um.fi

ja hyvinvointi, sekä erityisesti niiden vaikeuksien vakavuus, joita lapset todennäköisesti kohtaavat maassa, johon vanhempi aiotaan karkottaa; sekä henkilön sosiaalisten, kulttuurillisten ja perheeseen liittyvien siteiden pysyvyys oleskelumaassa ja kohdemaassa.

EIT on korostanut oikeuskäytännössään, että ratkaisevana tekijänä ei ole itsestään se, että henkilön tekemä rikos on rikosspektrin vakavimmassa päässä, vaan kyse on yhdestä tekijästä, jota on punnittava muiden kriteerien kanssa (*Unuane v. Yhdistynyt kuningaskunta*, 80343/17, 24.11.2020, § 87).

Ulkoministeriö viittaa myös palautuskiellon ehdottomuuden osalta aiemmin lausumaansa ja erityisesti siihen, että EIT on toistuvasti todennut EIS:n 3 artiklan kidutuksen kiellon olevan ehdoton, ja että ei ole mahdollista tehdä punnintaa sen riskin, että henkilö joutuu 3 artiklan vastaisen kohtelun kohteeksi ja karkottamisen syiden välillä (*Saadi v. Italia*, 37201/06, 28.2.2008, §§ 125 ja 138; *Othman (Abu Qatada) v. Yhdistynyt kuningaskunta*, 8139/09, 17.1.2012, §§ 183-185). Siten ulkoministeriö pitää tärkeänä, että kansainvälisen suojeluaseman lakkauttamisesta tai peruuttamisesta huolimatta henkilöä ei voida edelleenkään karkottaa alueelle, jolla hän voisi joutua kuolemanrangaistuksen, kidutuksen, vainon tai muun ihmisarvoa loukkaavan kohtelun kohteeksi.

Yksikönpäällikkö

Krista Oinonen

Oikeudellinen erityisasiantuntija

Tinja Schröder

VN/25604/2024-UM-1

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: